

ULUSLARARASI DÜNYA GÖÇ HAREKETLERİ SEMPOZYUMU

Üçyüzbün yıl öncesinden 2050'ye doğru

Tarih: 6 – 7 – 8 Mart 2022

İletişim: sempozyum2021@antalya.edu.tr

1. GÖÇ TARİHİ

İnsanların dünyada varoluşlarıyla çevrelerini gözlemlemeye ve incelemeye başlamaları eşit zamanlı olarak ortaya çıkmıştır. İnsanoğlu buldukları ortamı araştırmak için yeteri kadar meraklıdır. Çevresinde olup bitenler insanların artan bir tempoyla ilgisini çekmekte olup sürekli “yeniye” aramaya sürüklenmektedir. Onlar her zaman bilmediklerini ve görmediklerini öğrenmek için gezilere çıktıkları gibi genelde bu bilgileri geriye kalanlarla paylaşmak için çıkış noktalarına da geri dönmektedirler. Bu anlamda da diğer canlılardan, “öğrenilmiş hemcinsleriyle paylaşması ve gelecek nesillere aktarmasıyla” önemli bir farklılık sergilemektedir. Bu bilgi birikimi yüzyıllar boyunca artarak süregelen ve en nihayetinde günümüzdeki bilgi toplumunun oluşmasını sağlamıştır. Böylelikle insanoğlu sürekli bulunduğu ortamdan daha farklı ve daha geniş yaşam şartları bulmak için başka coğrafyalara doğru ilerleyişini sürdürmüş ve sürdürmektedir. Gittiği ve varacağı yeni topraklarla ilgili bilgi toplamakla birlikte en nihayetinde bu alanları kendisine “yeni yurt” edinmektedir. Tabi ki bu arayışı sadece bu çerçevede sınırlı kalmamıştır. Bu “meraklı ve ilgili varlık” yine diğer canlılardan farklı olarak, sadece merakını gidermek için de yollara düşmekte olduğu gibi dayanılması çok güç zorluklara da bunun için katlanmaktadır. İçindeki bu itici güç durmadan onun yaratıcılığını teşvik etmekte ve sürekli yerinde “duramayan” bu canlıyı göç olgusu olarak adlandırdığımız yeni ufuklara doğru itmektir. Bu bağlamda göç fiziksel hareketin yanında kültürel, sosyal ve dinsel öğeleri de kapsamaktadır. Göç eylemi; canlılar tarafından gerçekleştirilmekte, belirli, belli bir zaman dilimini kapsamakta ve mekânsal değişim(ler)le ifade edilmektedir. İnsanoğlu, mekân ve zaman faktörlerinin bir araya gelmesiyle geçmişte olabildiği gibi geleceği şekillendiren eylemler de göçün sonucunu oluşturabilir.

İnsanın yerküre üzerinde varoluşuyla başlayan göç süreci sebep-sonuç ilişkileriyle iç içe geçmiş olup birbirlerini karşılıklı olarak etkileyerek bir silsile halinde akıp gitmektedir. Bu

süreç insanoğlunun yeryüzünde var olduğu sürece devam edecektir. Yaşadığı zamanın ruhu çerçevesinde daha fazla umut vaat eden mekânlara doğru evirilerek devam etmektedir/edecektir. Bu anlamda da göç süreci bir bütünün parçasını oluşturur. Göç olayları iktisadi, siyasi, askeri gibi temel göstergeleri etkiledikleri gibi, gittikleri mekânların tarihlerini, dinlerini, bilim ve medeniyetlerini de etkilemektedir. Göçler, isteğe bağlı olduğu gibi zoraki olarak da ortaya çıkmaktadır. Bu tür hareketliliğin oluşumunda, ekonomik beklentiler belirleyici olduğu kadar, yaşam tehdidi gibi temel insan ihtiyaçları da etkili olabilmektedir. Bu anlamda göç araştırmaları, genelde münferit alanları kapsayacak şekilde yürütülseler bile, bunların hepsi insanoğlunun yerküre üzerindeki dağılışının yarattığı süreçleri anlamaya yardımcı olmaktadır. Birbirini tamamlayacak bu çalışmalar bir araya getirildiğinde, büyük resim ortaya çıkmakta ve insanlık tarihinin anlaşılabilmesi için şu sorulara cevap aranmaktadır. Kim, nereye ve niçin göç ediyordu? İnsanlar yalnızca bilimsel meraklarını gidermek için mi tüm bu fedakârlıklara katlanmışlardı?

- Afrika'dan Çıkış ve Dünya'ya Yayılış.
- Sibiry'a'dan Avrupa'ya Göç.
- Sibiry'a'dan Alaska'ya Göç.
- Anadolu'dan Avrupa'ya Göç.
- Kavimler Göçü.
- Türklerin Anadolu'ya Göçü.

2. COĞRAFI KEŞİFLER VE EMPERYAL ÇAĞDAKİ GÖÇ HAREKETLERİ

Avrupalıların 1400'lü yıllarda kıtaları dışında keşfettikleri ilk alan (Ceuta) ile "Keşifler Çağı"nın başladığı kabul edilir. 1418 sonrasında başlayan Coğrafi keşifler temelde ekonomik ve dinî nedenlerle gerçekleşmiştir. Avrupa'daki altın yataklarının tüketilmesi altın için Afrika'ya yönelmesine neden olmuştur. Bu coğrafya gibi doğal kaynakların bulunduğu tüm alanlar tarih boyunca emperyal güçlerin için bir çekim noktası olmuştur.

15. yüzyılın başlarından itibaren; zamanın Büyük Britanya, İspanya, Hollanda, Danimarka-İsveç-Norveç Krallıkları, Rus Çarlığı gibi ülkelerdeki ticaret erbapları neden Kuzey Kutbu'na doğru yelken açan gemileri finanse etmişlerdi? Vikinglerin torunları yalnızca atalarından miras kalan bir geleneği devam ettirmek için mi insan hayatını riske sokan böylesi zorlu seferleri gerçekleştiriyorlardı? Kuzey Amerikalılar, Yüksek Kuzey'e doğru yürüyüşlerini karşılaştıkları amansız zorluklara rağmen neden devam ettiriyorlardı? Dün olduğu gibi bugün de bu devasa coğrafyanın tahmin edilemeyecek kadar büyük olan zenginlikleri, kara ve deniz alanlarının

'uçsuz bucaksız' oluşu mu Yüksek Kuzey'yi çekim merkezine dönüştürüyordu? İşte tüm bu sorular ve sorgulamalar sempozyumumuzda bizi Yüksek Kuzey diye adlandırılan Alaska, Danimarka (Grönland), Finlandiya, İsveç, Kuzey Kanada, Norveç (Svalbard), Rusya Federasyonu (RF) gibi ülkelerde ekonomik faaliyetler özelinde istihdam ve göçün nedenlerini aramaya itmektedir.

- Kuzey Kutbuna ve Sibiryaya Ulaşma.
- Amerika'nın Keşfi.
- Grönland'a Doğru Göç Hareketleri.
- İzlanda'nın Keşfi ve Vikinglerin Göç Hareketleri.
- Okyanusya'nın Keşfi ve Avrupa'dan Göç.

3. SANAYİ DEVRİMİ SONRASI GÖÇLER

Sermayenin, malların ve insanların serbest dolaşımı kapitalist ekonominin ortaya çıkışıyla görülen olayların en önemlileridir. Bu serbest dolaşım 1870'ten 1913'e, yani Birinci Dünya Savaşı'nın başına kadar olan refah döneminde en üst düzeye ulaşmıştır. Daha sonra malların serbest dolaşımı ulusal devletlerin korumacı önlemleriyle sınırlandı ve eski durumuna tekrar ancak 1970'lerde ulaşabildi.

Buna karşın insanların serbest dolaşımı Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birdenbire son buldu ve bu liberalleşme aşamasına bir daha ulaşamadı. Bu rejim globalleşme süreçlerine ilişkin diskurlarda da dikkate alınmamaktadır. Sempozyumda bu nedenler üzerinde durulacak ve konuyu dönük bilgiler verilecektir. Ayrıca bu gerçeği örtmek için neden sürekli klasik liberal prensiplere dikkat çekildiği anlatılacaktır.

Buna göre tüm ülkelerin ulusal ekonomilerinin gelişmesinin, pazara giriş engellerinin yıkılmasıyla artacağı ve böylelikle yeni iş alanları yaratılacağı ileri sürülmekte ve insanların sermayeye değil, sermayenin insanların ayağına gitmiş olacağı savunulmaktadır. Bu gibi görüşlerin ne derece geçerli oldukları sorgulanacaktır. Dünya üzerinde neden aynı sosyal standardın ve çalışma kıstaslarının sağlanmasının mümkün olmadığı, insanlar arasında işsizliğin neden hızla artırdığı üzerinde durulacaktır.

1870-1913 dönemi ile 1950-2021 dönemi karşılaştırıldığı zaman büyük farklar olduğunu belirtmek gerekir. Yeni araştırmalar ve Dünya Bankası'nın raporları tüm dünyada göçmen sayısının 150 milyonun üstünde olduğunu belirtmektedir. Bunların yaklaşık beşte biri sığınmacıdır. Sayı ilk bakışta şaşılacak kadar yüksek görünse de eleştirel değerlendirilmesi gerekmektedir. Üç önemli ekonomik faktör olan sermaye, mal ve hizmet yanında özellikle

işgücü piyasaları İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ulusal karakterinden en az kaybeden faktör olmuştur. Ulusal devletler ve Avrupa Birliği gibi ulusüstü organize bölge, küreselleşme baskısına karşın iç piyasalarını geniş kapsamlı politik önlemlerle dışarıya karşı kapatmayı sürdürmektedir. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce vasıfsız iş gücünün de göç etme olanağı bulunmaktaydı. Günümüzde bu olanak yüksek nitelikli işgücü için bile çok sınırlıdır. Sanayi ülkelerinde temelden değişen sosyal yapının, globalleşmeye bağlı olarak işletmelerdeki personel sayısını nasıl azalttığı örneklerle ortaya konacaktır. Buna bağlı olarak da ücretli emeğin öneminin nasıl azaldığı, yapısal işsizlik ve yoksulluğun nasıl arttığı gösterilecektir. Zengin ile fakir arasındaki çelişki büyümekte, toplum parçalara bölünmektedir. Göçmenler, iş güvencelerinin olmayışı ve parçalanmış işgücü piyasasının alt personeli içindeki göstermelik pozisyonları nedeniyle bu gelişmeden çok etkilenmektedir. Bu olaylar sosyal katmanlar içinde yer tutmakta, sosyal ilişkilerdeki çelişkilere de yansımaktadır. Yukarıda sıralanan bu faktörlerin dünya göç hareketi üzerindeki etkileri ve Türkiye örneği de sempozyumun temel konularını oluşturacaktır.

- Birinci Küreselleşme Dalgasının Arkasındaki Güç: Göç Hareketleri.
- Göç Teorilerinin Doğuşu ve Evrimi.
- Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'ya Göçler.
- Artika Bölgesi'nin Keşfi ve Yerel Halklar.
- Doğu Avrupa'dan ve Akdeniz Havzasında Sanayileşmiş Batı Avrupa'ya Göçler.
- Osmanlıda Göç Hareketleri.

4. İKİ DÜNYA SAVAŞI ARASINDAKİ GÖÇ HAREKETLERİ

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından imparatorlukların çözülmesiyle çok sayıda yeni ulus devletleri ortaya çıkmıştır. Bölünen ulus devlet sınırları ile etnik nüfusların yaşadıkları alanların sınırlarının her zaman örtüşmemesi, bazı etnik grupların başka bir ulus devletin coğrafi sınırları içinde kalmasına neden olmuştur. Ayrıca ulus devlet olgusunun beraberinde getirdiği milliyetçilik akımının yaygın kabul görmesi nedeniyle, homojen bir nüfus yapısına ulaşmayı hedefleyen devletler, sınırları içerisindeki diğer etnik kökene sahip bireyleri göç etmeye zorlamışlardır. Gerçekleşen göçlerin bazıları devletlerin karşılıklı anlaşmaya varmalarıyla nüfus mübadelesi (değiş tokuşu) biçimindeyken, bazı göç hareketleri ise farklı etnik ve dini kökenden olan bireylerin sürgün edilmesi şeklinde olmuştur.

Sempozyumda 1. Dünya Savaşı ile 2. Dünya Savaşı arasındaki dönemde gerçekleşen göçlerin neden ve sonuçları, ulus devletlerin ortaya çıkışı ele alınacaktır. Bu durumun bir sonucu olarak

doğan vatandaşlık olgusu kaynaklı göç eden bireylerin varış noktalarında sahip olacakları statülere dair yeni bir terminolojinin (göç terminolojisi) gelişim süreci, göç eden bireylere hukuki bakış açısı gibi konular da ele alınacaktır.

- Dünyadaki Mübadele Hareketleri: Türkiye-Yunanistan, Hindistan-Pakistan.
- Vatandaşlık Mefhumunun Oluşması.
- Göç Terminolojisinin Gelişmesi.
- Hukuki Bakış Açısıyla Göçmen ve Sığınmacılar.

5. YIRMİNCİ YÜZYILIN İKİNCİ YARASINDAKİ GÖÇ HAREKETLERİ

Bu zaman dilimindeki göç hareketleri temel bir paradigma değişikliğine uğramıştır. Birinci küreselleşme dalgasının içindeki isteyenin göç edebilme dönemi sona ermiştir. Bunu yerine göç olgusu, sanayileşmiş ülkeler tarafından kendi işgücü ihtiyaçlarına göre belirlenmiş ve ulusal gerekliliklere uygun olarak düzenlenmiştir. Böylece global ekonomi ve ulusal işgücü piyasasının izlediği yasalar birbirinden ayrılmıştır. Bunun bir sonucu olarak ulular iş gücü piyasaları farklı kutuplara doğru itilmişlerdir. Başka bir deyişle; işgücü piyasaları, globalleşmenin bugünkü aşamasında “kapalı konteynır” gibi hareket etmektedir. Globalleşmede söz konusu olan, “*malların, yatırımların, para akışının, bilgi transferinin, vb. faaliyetlerin dünya pazarlarına açılması*” sürecidir. Bu sırada, uluslararasılaşma süreci içinde gerçekleşen yapısal dönüşümler, zaten kısmen istihdam piyasasına dahil edilebilen işgücünü de dışlamaktadır.

- İstihdama Dayalı Göç Hareketleri.
- Uluslararası Hukukta Göç Hareketinin Düzenlenmesi.
- İş Gücü Piyasasında Belirleyici Faktörler.
- Ekonomik Boyutu ile Göçler.
- Demografik Boyutu ile Göçler.

6. GÖÇÜN POLİTİK, HUKUKİ ETKİLERİ, KÜLTÜR EKLERİ

Göçmenlerin göç ettikleri yerlerde sahip oldukları haklar tarihsel süreç içerisinde önemli farklılıklar göstermiştir. Örneğin, insanlık tarihinin ilk göçmenleri dâhil oldukları topluluklardan ayrıldıklarında diğer topluluklar tarafından yabancı olarak algılanmakta ve söz konusu toplulukta ancak köle olarak yaşamlarını sürdürebilmekteyken, dinlerin ortaya çıkışı ile göçmenler kölelik vasfından kurtulmuş ve göç ettikleri toplulukta konuk olarak kabul edilmeye

başlanmıştır. Ancak söz konusu konukluk göç eden birey göç ettiği topluluğun norm, yasa ve kurallarına uyduğu müddetçe geçerli olup birey bu kurallara uymadığı zaman köle olarak kabul edilme tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. İlerleyen dönemlerde ulus devletlerin ortaya çıkışı ve ülke sınırlarının belirlenmesi ile vatandaşlık mefhumu oluşmuş ve sınırların ötesinden ülkeye göç eden bireyler için bir yabancılar hukuku ortaya konulmuştur. Ancak oluşturulan yabancılar hukuku devletten devlete farklılık göstermiş ve bu farklılık özellikle göç eden bireyin ülkesi ve göç ettiği ülkenin hukuklarının farklı dinleri referans alarak oluşturulmasından kaynaklanmıştır. Nitekim Osmanlı Devleti içerisinde yaşayan yabancılarla birçok alanda verilen haklar (kapitülasyonlar) söz konusu farklılığın yarattığı sorunları ortadan kaldırmak için verilmiştir. Yakın tarihe bakıldığında ise, özellikle Avrupa Birliği'nin kurulmasının ardından, ülke sınırları dâhilinde tanımlanan "vatandaşlık" kavramının yerini, birliği oluşturan farklı ülkelerin vatandaşları için kullanılan "Birlik Vatandaşı" kavramının aldığı görülmektedir. Avrupa Birliği'ne üye devletlerden diğer üye devletlere göç eden bireylerin sahip oldukları haklar, Avrupa Birliği'ne üye olmayan ülkelere göç eden bireylerin sahip olacağı haklara göre daha fazladır.

Ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda gerçekleşen teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan küreselleşmenin bir sonucu olarak trans-nasyonal göç hareketleri ön plana çıkmıştır. Bu göçmenlerin hukuki statülerinin sağlaştırılması yolunda birlik yurttaşları gibi bir statüye sahip olup olamayacakları konusu sempozyum dahilinde tartışmaya açılacak konulardan bir tanesidir. Bu noktada trans nasyonalizmin ve dünya vatandaşlığı kavramının küresel bir bakışla ortaya konulması amaçlanmaktadır.

- Afrika'dan İlk Göçten Günümüze Göçmenlerin Statülerindeki Değişimler
- Ulus Devletin ve Vatandaşlık Mefhumunun Ortaya Çıkışının Göçmen Statüsünde Yarattığı Değişim.
- Göç Paradigmasında Değişim (Göçmenin Kendi Kararına Dayanan Göç Hareketinden Ulus Devletin Yönlendirmesine Doğru).
- Birlik Yurttaşlığı, Trans Nasyonalizm ve Dünya Vatandaşlığı.
- Göçün Uluslararası Siyasi, Sosyal ve Hukuki Etkileri.
- Göçün İç Politikadaki Siyasi, Sosyal ve Hukuki Etkileri.
- Ulusüstü Hukukta Göçmenlik Boyutu.
- Avrupa Birliği Ortaklık Hukuku Bakış Açısıyla Göç Hareketleri.
- Avrupa Birliği- Türkiye Ortaklık Hukuku Bakış Açısıyla Göç Hareketleri.
- 3. Dünya Ülkelerinden Avrupa Birliği'ne Göç.

- Göçün Felsefi Temelleri.
- Göç ve Din, Mitoloji.
- Göç; Algı, Ideoloji Diasporalar.
- Farklı Sosyal Katmanların Göç Algıları.
- Bilinç ve Kültür Göçleri.
- Entegrasyon, Asimilasyon, Geri Dönüş.

7. YIRMİBİRİNCİ YÜZYIL. GÖÇ HAREKETLERİ VE GÖÇÜN YENİ YÖNÜ

Küresel düzeyde ortalama 65 milyondan fazla insan çıkan savaşlar ve siyasi şiddet uygulamalarından dolayı evlerini ve alışageldikleri mekânları terk etmek zorunda kalıyorlardı. Birkaç milyon insan da çevresel felaketlerin etkileri ve sosyoekonomik fakirleşmenin getirdiği itici nedenlerle yaşadığı ortamları terk ederek yeni bir yurt aramaya yöneliyorlardı. Sürekli büyüyen küresel mülteci hareketlerinin kısa, orta ve uzun vadelerde de sürmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda da küresel göç hareketleri dünya siyasetinin önemli bir sorunu olmaya devam edecektir.

Zoraki nedenlerle alışlagelmiş yaşam alanlarını terk etmek zorunda kalan sığınmacıların sadece küçük bir oranı (sürekli olarak büyümekte olsalar da) Sanayileşmiş Kuzey Ülkelerine ulaşabilmektedirler. Göç hareketlerinin ana toplanma merkezleri, Afrika, Latin Amerika, Asya ve Orta Doğu bölgeleri olmaya devam etmektedir. Bu arka plandan hareketle Güney-Güney göçüne odaklanmak sadece zorunlu değil aynı zamanda küresel zorunlu göçün eksiksiz bir görünümünü ve anlatımını da sunmak için gereklidir. İstihdama dönük göçün genellikle çevre felaketleri ve kalkınma projelerinin olumsuz etkileri nedeniyle yer değiştirmesi ile iç içe olduğu görülmektedir. Ayrıca, hızlı bir şekilde ve doğrudan ülkedeki yaşam kalitesini düşüren çevresel felaketleri dikkate almak gerekliliği kaçınılmazdır. Örneğin, denizlerde bulunan kimi takımadalar, özellikle Pasifik bölgesinde bulunan ada devletleri önemli bir risk altındadır. Yavaş yavaş yükselen deniz seviyesi, artan ve çevresel şiddete dönüşen, sel, fırtına, yangın gibi nedenlerin yanında özellikle iklim değişikliğinin bir sonucu artan kuraklık gibi olguları sıralamak gerekmektedir.

Zoraki göçleri etkileyen önemli diğer faktörlerden bazıları; Büyük ölçekli altyapı projeleri, geniş alanlara yayılan madencilik faaliyetleri, bilinçsiz ya da bilinçli olarak büyük arazilerin ormansızlaştırılmaları, tarımsal alanların şehirsiz imarlara açılmalarıdır. Bunun sonucunda, bu alanlarda ikamesini sürdüren insanların yaşam alanlarının ortadan kaldırılmasıyla

sosyoekonomik olarak dışlanmaları ve onların göç kervanına katılmalarına neden olabilmektedir.

Toparlarsak; Genelde zorunlu göç, Güney Yarımküresinde gözlemlenmektedir. Bu göçlerin temel nedeni Sanayileşmiş Kuzey Ülkeleri'nin bu coğrafyalar üzerindeki emperyal etkileridir. Bununla beraber yerel düzeyde de bu zoraki göçü tetikleyen itici faktörler bulunmaktadır. Göçe neden olan bu tali iç dinamikleri ve onların göçü tetikleyici karmaşık etkilerini de gözden uzak tutmamak gerekmektedir. Etkili bir göç politikası geliştirmek için küresel sömürü ağının etkilerini azaltmaya dönük stratejiler yanında, iç çatışmaları önleyecek, ormansızlaştırma, kuraklık, sel felaketleri gibi nedenleri azaltacak kalkınma stratejileri ve kitlesel bir eğitim gerekli görülmektedir.

- Afrika'dan Akdeniz Havzasına Göç.
- Asya'dan Sanayi Ülkelerine Göç.
- Lakin Amerikan ABD'ye Göç.
- Asya'dan Okyanusya ve Avrupa'ya Göç.
- 3. Dünya Ülkelerinden Türkiye'ye Göç.
- Avrupa Birliğinden Türkiye'ye Göç ve Hukuki Bakış.

8. KÜRESELLEŞME ve SAĞLIKTA GÖÇ

2020'li yıllara damgasını vuran COVID-19 salgını ve Dünya nüfusunun yaş ortalamasının yükselmesi sağlık personeline olan ihtiyacın küresel boyutlara ulaşmasında etken olmaktadır. Birleşmiş Milletlerin tahmine göre 2050 yılında Dünya nüfusunun %20'sinin ileri yaşlı bireylerden oluşacağı tahmin edilmekteyken sağlık çalışanlarına duyulan ihtiyaç da artmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için ulus devleti alanı olmaktan çıkan sağlık sektörü uluslararası bir boyut da kazanmaktadır. Sağlık çalışanlarının uluslararası göçü, bu göçü veren ülkeler için bu sorunu derinleştirirken, sağlık çalışanı göçü alan ülkeler için ise bu sorunun çözüm yolu olarak görülmektedir. Bu arka plandan hareketle bir iç piyasa olarak değerlendirilen sağlık hizmeti sektörünün uluslararası bir piyasaya dönüştüğünü söylemek mümkündür.

Türkiye'den Avrupa'ya, Cezayir'den Fransa'ya, Pakistan'dan Birleşik Krallık'a göç süreçlerinin uzun bir tarihsel geçmişi vardır. Günümüzde bu göçmen gruplar göç ettikleri ülkedeki ileri yaşlı nüfus içerisinde dikkat çekici bir oranı oluşturmaktadır. Ayrıca göçmen alan ülkelerdeki İkinci Dünya Savaşı sonrası gelen göçmen nüfusunun da ileri yaşlı kategorisine adım adım ilerlediği görülmektedir. Sağlık hizmetlerinden yararlanan

bu ‘yeni yerliler’ için ise doğru sağlık hizmetinin kaçınılmaz bir parçası olan dilsel yetkinlik zorluğu ile karşılaşmaktadır. Bu yeni yerlilere yönelik kendine özel ihtiyaçlarını karşılayacak sağlık hizmeti verilmesi için iki ve/veya çok dilli sağlık personeli istihdamına ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla sağlık eğitiminin ulusal boyutun ötesinde uluslararası kriterlere uyumlu hale getirilmesi kaçınılmazdır. Bir çözüm önerisi olarak “sağlık elamanı eğitim programlarında çift diploma ve/veya ortak diploma” programlarının yürütülmesi gerekliliği doğmaktadır.

- Uluslararası Sağlık İstihdamına İlişkin Analizler.
- Sağlık Elemanı Göç Veren ve Göç Alan Ülkelere İlişkin İncelemeler.
- Sağlıkta Uluslararası Eğitim Programları.
- Sağlık Eğitimi Programlarının Harmanizasyonu.

9. KÜRESEL ISINMA ve İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ GÖÇLERİ

İklim değişikliği nedeniyle gerçekleşebilecek göçler, ayrıca proaktif bir uyum stratejisi olarak gerçekleşen bir hareketlilik olabilir. Bu değişimin yaratacağı ve insan yaşamını tehdit edebilecek riskler karşısında bireylerin zorla yerinden edilmesi bağlamında da gerçekleşebilir. Söz konusu göçler bireylerin yaşadıkları ülke sınırları içinde olabileceği gibi sınır ötesi de gerçekleşebilir. İklim değişikliği nedeniyle giderek yükselen deniz seviyeleri bağlamında bakıldığında, hâlihazırda ada ülkelerinde yaşamakta olan tüm bireylerin yeniden yerleştirilmesi gerekebilecektir.

Uluslararası politikada iki kutupluluğun ortadan kalkmasından sonra, yüzyılın son çeyreğinde ‘yeni alanlar’ ortaya çıkmış ‘yeni bakış’ açıları dillendirilmeye başlanmıştır. Buradaki yönlendirici güç; çevresel değişiklik, küresel ısınma ve buz kütlelerinin ayrışması sonucu ortaya çıkan doğal zenginliklere kolayca ve daha ucuz ulaşmaya dayanmaktadır. Bölge dışındaki birçok ülkenin ve/veya paydaşın kutuplardaki ve derin denizlerdeki gelişmelere ilgi duydukları, buradaki gelişmeleri yakından takip ettikleri ve fırsatlar kolladıkları gözlemlenmektedir. Özellikle küresel sermayenin Kuzey Kutbu’na ve derin denizlere yönelmesi yapılagelen siyasi değerlendirmeleri tekrar gözden geçirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Bazı bilimsel söylemlerde yeni bir çağdan hatta daha özel ifade edilmek istenirse “Kutup Çağı’ndan” bahsedilmektedir. Güncel uluslararası ilişkiler ve Kuzey Kutup çevresi jeopolitiğinin en temel konularından biri ise Arktika ve dış dünya arasındaki ilişkidir. Bu ilişki bölgenin yükselen stratejik önemi, doğal kaynakların kullanımı ve bu kaynaklar üzerindeki rekabeti arttırmaktadır.

Bu sempozyumda küresel ısınma kaynaklı iklim değişikliğinin neden olacağı göç hareketleri güncel uluslararası ilişkiler ve Kuzey Kutup çevresi jeopolitiğinin karakteristiğinin incelenmesinin yanı sıra küreselleşme ve iklim değişikliğinin uluslararası göç sürecine etkileri, Kuzey Kutup çevresinin dünya politikasında ilginç ve ilgili bir alan yapan olumlu gelişmeleri de tartışılacaktır.

Bazı bilimsel söylemlerde yeni bir çağdan hatta daha özel ifade edilmek istenirse “Kutup Çağı’ndan” bahsedilmektedir. Sempozyum çalışması sürecinde geçmişin ‘Doğu-Batı karşıtlığı’ söyleminin yerine ‘Yeni Kuzey ile dünyanın geri kalanı arasındaki ilişkiler’ (Yeni Kuzey-Güney ilişkileri) tezi ikame edilerek konu göç hareketleri bağlamında derinlemesine irdelenecektir.

- Yüksek Kuzeye Beyin Göçü (Sibirya, Norveç Svalbard, İsveç, Grönland Kanada’ya Göç)
- Okyanusya’dan Avrupa’ya Göç
- Yüksek Kuzey’den Güneye Göç

10. 2050’DE GÖÇ HAREKETLERİ VE YENİ GÖÇ ÇEKİM MERKEZLERİ

2050 yılından geriye doğru baktığımızda bu uzun ve ince yolun üzerinde farklı bilinmeyen denklemler olduğu görülmektedir. Günümüzde tüm dünyada yeni trendleri deneyimleyen, çözüm yolları arayan, yeni şeyler için farklı adımlar atan insanlar bulunmaktadır. Bu arayış dünya çapında bir sosyal servet haline dönüşmekte ve göçmenlere bu anlamda kilit bir rol verilmektedir. Yeni yaşam tarzlarını ve göçmenlerin öncü kültür üzerinde yarattığı sorgulama sürecinin anlamına da gelen bu durum “Mevcuttan vazgeçmeyi, yeni deneme-yanılma yoluyla göçerleri de kapsayan inovatif çıkış yollarını aramayı gerektirir mi?” sorusuna cevap arama anlamına da mı gelmelidir? Daha da önemlisi bu arayış; “Daha bilinçli küresel bir yaşam tarzını örneklendirir mi? Daha iyi ilham kaynakları oluşturabilir mi? Belki de bu ilham veren insanları yeni çekim merkezlerinde ve göç güzergahlarında mı aramak gerekmektedir?” Bu soruların cevabı nasıl bulunup ortaya çıkartılabilir. Bu arka plandan hareketle insanoğlunun dünyaya olan etkisinin en üst düzeye çıktığı Sanayi Devrimi’nden bugüne kadar olan ve devam edecek bu süreç göç hareketleri nasıl etkilemektedir? Bu çerçevede potansiyel göç çekim merkezleri olması beklenen coğrafik alanlar ne gibi değişimlerle karşı karşıya kalacaklardır? Bu değişimi ifade etmek için kullanılan “Antroposen” terimi insanların güçlerinin farkındalığını ve doğanın da insan eliyle büyük ölçüde değiştirilebildiğini göstermektedir. Bu anlamda sorumluluk duygusu neredeyse her kişinin sınırlarını zorlar ve onun yaratıcı olmasının önünü açar. Bunun

bir sonucu olarak büyük bir öğrenme ve öğretme süreci başlayabilir. İnsanlar uzun vadede doğayı araştırarak, maddi akışlarını anlamayı öğrenerek onu şekillendirebilirler. Küresel topluluğun bir parçası olarak hareket eden ve canlı olarak betimlenen umudun geleceğine dair bu yolla bir resim ortaya çıkabilir. İnsanın değiştirebileceği savından hareketle, doğayı şekillendirilebilen bir geleceğe giden tek yolun önünü açabileceği varsayımında bulunmaktadır.

Bu bakış açısıyla bakıldığında göçe dönük mevcut araştırmalar her şeyi anlamak için yeterli olmamaktadır. Tam olarak içinde olmadığımız koşullardan etkilenerek verilerin değerlendirilmesi eksik kalmaktadır. Günümüzde göçün nasıl evrileceğinin yanın sıra yeni göç çekim merkezlerinin hangi alanlarda ortaya çıkacağı da tam olarak bilinmemektedir. Henüz, verilerin yorumlanması zannedildiği kadar kolay değildir ve geleceği tahmin etmek o kadar da isabetli olmayabilir. Onun için ilk etapta yapabilecek şey; tüm küresel gelişmeleri derinliğine analiz etmek ve dikkatlice incelemek olmalıdır. Bu veriler ışığında yeni göç modelleri oluşturmak mümkün olacaktır.

- Evrendeki Göç Hareketleri: Kutuplara, Ay'a ve Mars'a Göç.
- Göçün Yeni Rotaları: Artika Bölgesine Göç.
- Göçün Yön Değişimi: Ağaç Sınırındaki Değişimlerin Göç Yönüne Etkisi.
- Ekolojik Göç: Dağlara ve Yüksek Kuzeye Göç.
- Yeni Göç Merkezleri ve Geleceğin Stratejik Aktörleri.
- 2050 sonrası göç: Uzmanların göçü ve Yeni Göç Terminolojisi.
- Home Office ve Göçmenlik, Sanal Göçmenlik.